

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Хмельницької спеціальної
загальноосвітньої школи

_____ Наталія КРАСІЦЬКА

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

для учнів 1-4-х класів

**Хмельницької спеціальної загальноосвітньої школи № 32
на 2023/2024 навчальний рік**

СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради

Хмельницької спеціальної

загальноосвітньої школи

протокол № 1 від 31. 08. 2023

Голова педагогічної ради, директор

_____ Наталія КРАСІЦЬКА

**Освітня програма
для учнів 1-4-х класів
Хмельницької спеціальної загальноосвітньої школи № 32**

1. Загальні положення

Хмельницька спеціальна загальноосвітня школа є юридичною особою, працює відповідно до Статуту, що відповідає вимогам чинного законодавства і затвердженого наказом управління освіти Хмельницької міської ради №160 від 24 травня 2016 року.

Хмельницька спеціальна загальноосвітня школа створена як Хмельницька допоміжна школа у 1977р. (Рішення Хмельницького міськвиконкому від 19.09.1977р. №388). У 2000 році Хмельницьку допоміжну школу перейменовано на Хмельницьку спеціальну загальноосвітню школу для розумово-відсталих дітей.

Рішенням тридцять сьомої сесії Хмельницької міської ради від 30.06.2010р. №4 Хмельницьку спеціальну загальноосвітню школу для розумово-відсталих дітей перейменовано в Хмельницьку спеціальну загальноосвітню школу № 32.

Відповідно до статті 35 Закону України «Про повну загальну середню освіту» **спеціальна школа** - заклад загальної середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами, зумовленими порушеннями інтелектуального розвитку, фізичними та/або сенсорними порушеннями.

У своїй діяльності заклад керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про охорону дитинства», «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні», нормативно-правовими актами Президента України, Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства освіти і науки України, Указом Президента України «Про заходи щодо поліпшення національно-патріотичного виховання дітей та молоді», Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», Наказом Міністерства освіти і науки України «Про схвалення Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді», Положенням про спеціальну загальноосвітню школу та навчально-реабілітаційний центр, затвердженим постановою Кабінету міністрів України від 6 березня 2019 р. № 221, власним Статутом, іншими підзаконними актами.

Хмельницька спеціальна школа є загальноосвітнім навчально-виховним і корекційно-відновлювальним закладом освіти, який задовольняє потреби дітей з порушенням інтелекту та фізичного розвитку у загальній освіті, соціальній допомозі і реабілітації.

Актуальним питанням сьогодення є розроблення інноваційних стратегій навчання школярів з порушеннями інтелектуального розвитку, підготовка їх до самостійної життєдіяльності та формування життєвої компетентності для успішної подальшої соціальної адаптації.

Важливе місце в освітньому процесі займає корекційно-розвиткова модель навчання, яка забезпечує школярів необхідними комплексними знаннями, уміннями та навичками. Провідним підходом у концепції Нової української школи є компетентнісний підхід, спрямований на оновлення змісту освіти, заснованого на формування необхідних життєвих компетентностей.

Життєва компетентність, як здатність дитини з порушеннями інтелектуального розвитку у процесі інтегрування у соціальне оточення цілісно реалізовувати на практиці знання, досвід і цінності, набуті у процесі корекційного навчання, набуває інтегративного значення в реалізації оновленого змісту освіти дітей з особливостями психофізичного розвитку.

Метою початкової освіти дітей з інтелектуальними порушеннями є особистісне становлення учнів, розвиток їхніх пізнавальних здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, пізнавальної активності, що забезпечують їхню готовність до життя в демократичному суспільстві, продовження навчання в основній ланці школи.

Освітню програму для учнів 1-4-х класів (далі – Освітня програма) розроблено відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту», Концепції Нової української школи,

Державного стандарту початкової освіти (далі – Державний стандарт), з урахуванням сучасних досягнень спеціальної педагогіки та психології щодо навчально-пізнавальних можливостей дітей з інтелектуальними порушеннями та сформовано на основі Типової освітньої програми для 1-2 та 3-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.09.2022 № 836

Освітня програма для учнів 1-4-х класів Хмельницької спеціальної загальноосвітньої школи № 32 визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення подані в рамці навчального плану (додаток 1);
- перелік навчальних програм для здобувачів освіти початкової школи, які мають гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» та розміщені на веб-сайті МОНУ;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Освітньою програмою.

Реалізація корекційно-розвиткових завдань у процесі навчання учнів з порушеннями інтелектуального розвитку полягає в особистісному розвитку школярів, активізації їхньої пізнавальної діяльності та створенні позитивної мотивації до навчання; розвитку мовлення та комунікативної діяльності, сприянні розумовому, моральному, фізичному, соціокультурному та естетичному розвитку особистості; формуванні вміння вчитися.

Освітню програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- корекційно-розвивальної спрямованості навчання;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

2. Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів освіти

Державний стандарт складається з дев'яти освітніх галузей: «Мовно-літературна», «Математична», «Природнича, Соціальна і здоров'язбережувальна, Громадянська та історична», «Мистецька», «Технологічна», «Інформатична», «Фізкультурна». Детальний розподіл навчального навантаження окреслено у навчальному плані закладу освіти (далі – навчальний план).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження здобувачів освіти. Навчальний план передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через навчальні предмети. Навчальний план містить інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття, консультації.

Інваріантна складова навчального плану обов'язково включає години корекційно-розвиткових занять, спрямованих на вирішення завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів, а саме:

- розвиток мовлення, пізнавальної діяльності, психофізичний, соціально-комунікативний

розвиток дітей з особливими потребами;

- розвиток навичок саморегуляції та саморозвитку дітей шляхом взаємодії з навколишнім середовищем з урахуванням наявних знань, умінь і навичок комунікативної діяльності і творчості;

- формування компенсаційних способів діяльності як важливої умови підготовки дітей з особливими освітніми потребами до навчання у закладі освіти;

- створення умов для соціальної реабілітації та інтеграції дітей з особливими освітніми потребами, розвиток їх самостійності та життєво важливих компетенцій.

Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

Зміст корекційно-розвиткової роботи визначається з урахуванням особливостей розвитку дітей з особливими освітніми потребами, мети, завдань та напрямів такої роботи. Мета корекційно-розвиткової роботи: психосоціальний розвиток та корекція психофізичних порушень дітей з інтелектуальними порушеннями.

Завдання корекційно-розвиткової роботи:

- формування особистісних якостей дитини, розвиток і корекція всіх психічних процесів, сприяння психологічній адаптації та соціальної реабілітації дітей;

- розвиток та подолання порушень усного та писемного мовлення;

- корекція та розвиток рухових порушень та недоліків фізичного розвитку, формування вмінь диференціювати рухи відповідно до ступеня мускульних навантажень, темпу рухів, тощо.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: розвиток мовлення, соціально-побутове орієнтування, лікувальна фізкультура, ритміка.

Корекційно-розвиткові заняття проводять фахівці закладу освіти: учителі-дефектологи, учителі лікувальної фізичної культури.

Навчальний план зорієнтований на роботу початкової школи (I ступінь) за 5-денним навчальними тижнем.

Повноцінність початкової освіти здобувачів освіти забезпечується через реалізацію інваріантної, варіативної частин навчального плану та корекційно-розвиткових занять.

Години корекційно-розвиткових занять навчального плану не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Нормативи наповнюваності класів, виховних груп та поділ класів на групи під час вивчення окремих предметів у закладі освіти встановлюються відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517 (зі змінами).

3. Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Очікувані результати навчання здобувачів початкової освіти подані в рамках навчальних програм та спрямовані на формування у школярів з інтелектуальними порушеннями таких ключових компетентностей:

- *володіння державною мовою*, що передбачає елементарні уміння та навички (в межах мовленнєвих можливостей) усно і письмово висловлювати свої думки, усвідомлення ролі мови для спілкування та культурного самовираження;

- *можливість спілкуватися рідною мовою* (в межах пізнавальних можливостей), що передбачає використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади;

- *математична компетентність*, що передбачає застосування (в межах пізнавальних можливостей) математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

- *компетентності у галузі природничих наук*, що передбачають формування пізнавального

досвіду, прагнення самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

- *соціально-трудова компетентність*, що передбачає формування трудових умінь та навичок, що забезпечують подальшу здатність до успішного опанування основ професійно-трудова діяльності, набуття навичок практичної життєдіяльності;

- *екологічна компетентність*, що передбачає сформованість уявлень щодо екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання та збереження природних ресурсів;

- *інформаційно-комунікаційна компетентність*, що передбачає опанування елементарними основами цифрової грамотності для розвитку і спілкування, можливість безпечного використання інформаційно-комунікаційних засобів у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

- *навчання впродовж життя*, що передбачає опанування життєво необхідними базовими вміннями і навичками, що сприятимуть подальшій соціальної адаптації та інтеграції в суспільство;

- *громадянські та соціальні компетентності*, що передбачає вміння діяти (в межах своїх можливостей) в життєвих ситуаціях, ідентифікувати себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я та здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

- *культурна компетентність*, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості, формування навичок культури поведінки в соціумі;

- *основи фінансової грамотності*, що передбачає формування уявлень про грошові одиниці, необхідні для здійснення та організації побутової життєдіяльності, залучення до сфери соціально-побутової та елементарної економічної діяльності.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: спілкуватися, взаємодіяти та співпрацювати з дорослими та однолітками, сприймати інструкції та навчальні завдання, керувати емоціями, регулювати власну поведінку.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Освітньої програми доцільно використовувати внутрішньопредметні та міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації. Предметні компетентності для дітей з різним рівнем інтелектуальних порушень мають диференційований характер (для дітей з легким та помірним ступенем). Зміст навчання добирається індивідуально, у відповідності до пізнавальних можливостей учня.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, розвитку пізнавальної діяльності, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Освітня програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (предметів, індивідуальних проектів, контрольних заходів тощо), спланованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання. Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи пізнавальні здібності та можливості учнів з порушеннями інтелектуального розвитку, конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення корекційно-розвивальних завдань та орієнтованих очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів з порушеннями інтелектуального розвитку здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. Це означає, що контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного учня у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі учні навчаються способам самоконтролю, що сприяє

вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

4. Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти

Прийому до школи підлягають діти з 6-ти (7-ми) річного віку, що мають порушення інтелектуального розвитку легкого і помірного ступеня. При зарахуванні дітей до школи допускається перевищення вікових норм, встановлених для загальноосвітніх шкіл.

Зарахування учнів відбувається на основі наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Порядку зарахування осіб з особливими освітніми потребами до спеціальних закладів освіти, їх відрахування, переведення до іншого закладу освіти» від 01.08.2018 № 831. До 1 класу зараховуються діти не молодші ніж 6 років, які потребують постійної додаткової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення їх права на освіту.

Відповідно до особливостей розвитку та стану здоров'я особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку, а тривалість здобуття ними початкової та базової середньої освіти може бути подовжена з доповненням освітньої програми корекційно-розвитковим складником.

Зарахування на індивідуальну форму навчання (педагогічний патронаж) відбувається згідно Положенням про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року N 955)

Педагогічний патронаж передбачає:

надання освітніх послуг відповідно до потреб дитини та у формі, яка найбільш відповідає стану дитини та її індивідуальним можливостям;

забезпечення освітнього процесу необхідними засобами навчання з урахуванням індивідуальних потреб здобувача освіти;

можливість періодичного залучення здобувача освіти до учнівського колективу з метою соціалізації (у межах загальношкільних освітніх заходів);

взаємодію педагогічних працівників із закладами охорони здоров'я, закладами соціального захисту дітей, інклюзивно-ресурсними центрами.

Вимоги до дітей з інтелектуальними порушеннями, котрі розпочинають навчання у початковій школі враховують досягнення попереднього етапу їхнього розвитку. Предметні компетентності для дітей з різним рівнем інтелектуальних порушень мають диференційований характер (для дітей з легким та помірним ступенем). Зміст навчання добирається індивідуально, у відповідності до пізнавальних можливостей здобувачів освіти.

5. Форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контроль-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу,

своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції. Оцінювання результатів навчання та особистих досягнень учнів 1-4 класів з порушеннями інтелектуального розвитку у початковій школі має формувальний характер, здійснюється вербально, на суб'єкт-суб'єктивних засадах, що передбачає активне залучення учнів до самоконтролю і самооцінювання.

Здійснення формувального оцінювання орієнтує вчителя на спостереження за навчальним поступом кожного учня. Воно розпочинається з перших днів навчання у школі і триває постійно.

Орієнтирами для здійснення формувального оцінювання є вимоги до результатів навчання та компетентностей учнів початкової школи, визначені Державним стандартом початкової освіти та очікуваними результатами, зазначеними в типових освітніх програмах для навчання дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. При цьому особливості дитини можуть впливати на темп та характер навчання, вибір доцільних методів та форм навчання, внаслідок чого вона може досягати вказаних результатів.

Вимоги до очікуваних результатів навчання та компетентностей учнів використовуються для:

- організації постійного спостереження за динамікою формування певних навчальних дій, що співвідносяться з очікуваними результатами, та особистим розвитком учня;
- обговорення навчального поступу з учнями та їхніми батьками або особами, які їх замінюють;
- формувального (поточного) та завершального (підсумкового) оцінювання.

Завершальне (підсумкове) оцінювання результатів навчання має місце лише в кінці навчального року і проводиться з метою визначення освітніх завдань для реалізації індивідуального підходу до дитини в процесі подальшого навчання. Форми і види перевірок для проведення завершального оцінювання учитель обирає самостійно з урахуванням особливостей учнів класу.

Облік результатів завершального (підсумкового) оцінювання, що здійснюється з урахуванням динаміки зростання рівня навчальних досягнень учня-учениці, фіксується учителем у свідоцтві досягнень. Після закінчення 4 класу випускник отримує Свідоцтво про початкову освіту.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з порушеннями інтелектуального розвитку легкого ступеня у 4 класі може здійснюється вербально (за рішенням педради закладу) з основних предметів інваріантної складової.

Навчальні досягнення учнів з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня оцінюються вербально. При вербальному оцінюванні використовуються як усні, так і письмові оцінні судження, які характеризують процес навчання і відображають кількісний і якісний його результати: ступінь засвоєння елементарних знань і вмінь з навчальних предметів та характеристику особистісного розвитку учнів. Характеристика особистісного розвитку учня відображає рівень самостійності, комунікативності, уміння працювати в групі, ставлення до навчальної праці, рівень прикладених зусиль, сформованість навчально-пізнавальних інтересів, ціннісних орієнтирів та загальнонавчальних умінь, тощо та здійснюється вербально під час поточного контролю.

Під час оцінювання здобувачів освіти учитель застосовує Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів з порушеннями інтелектуального розвитку, схваленими для використання у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами комісією із спеціальної педагогіки Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (Лист ДНУ «ІМЗО» №№ 22.1/12-Г-623 від 22.07.2020 р).

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень учнів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід

реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

6. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості освіти у закладі складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності:

У 2023/2024 навчальному році у школі працює 36 педагогічних працівників.

33 вчителі мають повну вищу освіту на рівні спеціаліста та 4 учителя мають кваліфікаційний рівень бакалавра.

I категорія - 6 чол

II категорія - 3 чол.

вища категорія - 20 чол.

бакалавр - 4 чол.

спеціаліст - 3 чол.

старший вчитель - 4 чол.

вчитель-методист - 6 чол.

- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності висвітлено в Додатку 1

- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності:

Навчально-матеріальна база закладу:

- 11 класів (з них: один клас індивідуального навчання);

- медичний кабінет;

- кабінет ЛФК;

- кабінет психолога;

- логопедичний кабінет;

- чотири майстерні (слюсарна, столярна, 2 швейних)

- їдальня;

- спортивний зал;

- бібліотека;

- два спортивних майданчики.

- якість проведення навчальних занять:

визначається шляхом відвідування адміністрацією та взаємовідвідування педагогами навчальних занять та виховних заходів протягом навчального року з подальшим аналізом та рекомендаціями.

- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) проводиться постійно і висвітлюється в наказах.

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;

- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;

- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;

- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Директор школи

Наталія КРАСІЦЬКА

**ПЕРЕЛІК ПРОГРАМ
Хмельницької спеціальної
загальноосвітньої школи № 32
на 2022/2023 навчальний рік**

1. Типова освітня програма для 1-2 та 3-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.09.2022 № 836.
2. Комплект навчальних програм дітей з порушеннями інтелектуального розвитку, 1-4 клас (українська мова, літературне читання, трудове навчання, фізкультура, математика, образотворче мистецтво, музичне мистецтво, Я у світі, природознавство, основи здоров'я).

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchannya-ditej-u-specialnih-zakladah-osviti/osvita-ditej-z-osoblivimi-potrebami/navchalni-programi/navchalni-programi/dlya-ditej-z-porushennyami-intelektualnogo-rozvitku>

3. Комплект навчальних програм дітей з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеню, 1-4 клас (українська мова, трудове навчання, математика, образотворче мистецтво)

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchannya-ditej-u-specialnih-zakladah-osviti/osvita-ditej-z-osoblivimi-potrebami/navchalni-programi/navchalni-programi/dlya-ditej-z-pomirno-yu-rozumovoyu-vidstalistyu>

4. Модельна навчальна програма “Розвиток художньо-естетичних навичок” для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку помірного та важкого ступенів 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти (укл. Музичук А.В., Пілатова І. В., Стасюк О.В. Сухіна І.В.)
5. Модельна навчальна програма “Адаптивна фізична культура” для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку помірного та важкого ступеня 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти (авт. Бобренко І.В.)
6. Модельна навчальна програма “Предметно-практичне навчання” для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку помірного та важкого ступенів 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти (авт. Чеботарьова О.В., Обозна Є.О., Надеєва Н.Г., Тороп К. С.)
7. Модельна навчальна програма “Я досліджую світ” для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного та важкого ступенів 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти (авт. Трикоз С.В., Тороп К.С., Обозна Є. О., Надеєва Н. Г.)
8. Модельна навчальна програма “Формування елементарних математичних уявлень” для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку помірного та важкого ступенів 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти (укл. Гладченко І. В., Дмитрієва Л. В., Піддубцева С. Д., Тороп К. С.)
9. Модельна навчальна програма “Формування навичок читання та письма” для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку помірного та важкого ступенів 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для учнів (авт. Блеч Г. О.)

Перелік корекційних програм

1. «Розвиток мовлення». Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення дітей з помірною розумовою відсталістю в процесі ознайомлення з природою» для підготовчих, 1-4 класів. Хайдарова О.С., Блеч Г. О. Київ – 2018
2. «Розвиток мовлення». Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення з використанням методики ТАН-Содерберг» для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з розумовою відсталістю. Заремба В.В., Ліщук Н.І., Морозова Н.
3. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізкультура» для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з розумовою відсталістю. Бобренко І. В.
4. Програма з корекційно-розвиткової роботи «У світі ритмів» для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з розумовою відсталістю. Левченко Л. Й., Гладченко І. В.

5. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток психомоторики та сенсорних процесів» (психосоціальний розвиток) для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з розумовою відсталістю. Жук Т.Я., Трикоз С. В.
6. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку» (базова) для 2-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (Чеботарьова О. В., Іоганова Н. А.).
7. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку» (корекція емоційно-вольової сфери) для 2-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для сліпих дітей та дітей зі зниженим зором (Гудим І. М., Костенко Т. М., Довгопола К. С.)
8. Корекційно - розвиткова програма для 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушенням інтелекту. Розвиток мовлення Укладачі: Каражбей П.Х., Кульченко Т.В., Пашевська О.В.
9. Програма з корекційно-розвиткової роботи «соціально-побутове орієнтування» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями. Автор: Ярмола Н.А., Київ 2018 рік.
10. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Альтернативна комунікація» 1 – 2 клас для роботи з дітьми із розладами аутистичного спектра та порушеннями інтелектуального розвитку (помірного та важкого ступенів) м. Кам'янець – Подільський – 2021
11. Програма з корекційно-розвиткової роботи «У світі ритмів» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями. Автор: Левченко Л.Й. Київ – 2018.
12. Модельна навчальна програма “Соціально-побутове орієнтування” для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку помірного та важкого ступеня 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти (авт. Чеботарьова О.В., Анохіна О. А. Ляшенко В.В. Тороп К. С.)
13. Міністерство освіти і науки України. Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського Національної академії наук України Інформаційно-дослідний центр «Інтеграція та розвиток» Комплект навчальних програм наскрізного інтегрованого курсу за вибором «КУЛЬТУРА ДОБРОСУСІДСТВА» Колектив авторів під керівництвом М. А. Араджионі, Київ – 2018

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Хмельницької спеціальної
загальноосвітньої школи

_____ Наталія КРАСІЦЬКА

**Річний навчальний
план
Хмельницької спеціальної
загальноосвітньої школи № 32
на 2023/2024 навчальний рік**

В Хмельницькій спеціальній загальноосвітній школі №32 початкова школа налічує 4 класи. На початок 2023/2024 навчального року в них навчається 33 учні, з них 4 учні – на індивідуальній формі навчання (педагогічний патронаж).

Річний навчальний план закладу на 2023/2024 навчальний рік складено відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту» на основі:

- для 1-4 класів – у відповідності до Типової освітньої програми для 1-2 та 3-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.09.2022 № 836;
- для учнів індивідуальної форми навчання (педагогічний патронаж) – Типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами, (навчальний план початкової освіти для дітей з аутичними порушеннями тяжкого ступеня; інтелектуальними порушеннями помірною та тяжкого ступеня) затвердженої наказом Міністерства освіти та науки України № 917 від 16.08.2018 року, додаток № 16.

В 1-4 класах введено 1 год курсу за вибором «Культура добросусідства».

Варіативна складова навчального плану в 1 класі використовується на групові заняття – 1 год. на тиждень - українська мова.

Варіативна складова навчального плану в 2 класі використовується на групові заняття – 1 год. на тиждень - українська мова.

Варіативна складова навчального плану в 3 класі використовується на групові заняття – 2 год. на тиждень - українська мова та літературне читання.

Варіативна складова навчального плану в 4 класі використовується на групові заняття – 2 год. на тиждень - українська мова та літературне читання.

Години з фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження здобувачів освіти (наказ Міністерства охорони здоров'я України від 20 лютого 2013 року № 144, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 14 березня 2013 року за №410/22942 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів»).

Години корекційно-розвиткових занять навчального плану не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження здобувачів освіти.

Відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 20 лютого 2013 року № 144, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 14 березня 2013 року за №410/22942 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів» тривалість уроку в 1 класі складає 35 хв., в 2-4 класах скорочена до 40 хв.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28 липня 2023 року № 782 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні» в закладах загальної середньої освіти 2023/2024 навчальний рік триватиме з 1 вересня 2023 року до 28 червня 2024 року. Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» на період тривалості воєнного стану призупиняється дія положення частини третьої статті 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту» в частині тривалості освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти не менше 175 навчальних днів.

Структура і тривалість навчального тижня, навчального дня, занять, відпочинку між ними, форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти в межах часу, передбаченого освітньою програмою, відповідно до обсягу навчального навантаження, встановленого навчальним планом, та з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку здобувачів освіти.

Педагогічною радою закладу освіти визначаються також тривалість навчального тижня

(п'ять чи шість днів), дня, занять і відпочинку. Тривалість канікул у закладах освіти протягом навчального року не може становити менше 30 календарних днів.

Графік семестрового навчання за 5-денним тижнем:

I семестр – з 01.09.2023 по 22.12.2023;

II семестр – з 08.01.2024 по 31.05.2024.

Канікули за семестрами:

осінні – з 23 жовтня 2023 року по 29 жовтня 2023 року;

зимові – з 23 грудня 2023 року по 07 січня 2024 року;

весняні – з 25 березня 2024 року по 31 березня 2024 року.

Річний навчальний план для 1 класу
згідно Типової освітньої програми для 1-2 та 3-4 класів спеціальних закладів загальної
середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку, затвердженої
наказом Міністерства освіти і науки України від 19.09.2022 № 836

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень
		1 клас
Мовно-літературна	Українська мова	3,5
	Літературне читання	3,5
Математична	Математика	4
Природнича Соціальна і здоров'язбережувальна Громадянська та історична	Я досліджую світ	3
Технологічна Інформатична	Трудове навчання	2
Мистецька	Образотворче мистецтво	2
	Музичне мистецтво	
Фізкультурна	Фізична культура	3
Усього		21
Корекційно-розвиткова робота	Розвиток мовлення	4
	Ритміка	1
	Лікувальна фізкультура	1
	Соціально-побутове орієнтування	2
Додаткові години на предмети	Українська мова	1
	Культура добросусідства	1
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня (без корекційно-розвиткових занять)		20
Сумарна кількість годин інваріантної і варіативної складових		31

Директор школи

Наталія КРАСІЦЬКА

**Річний навчальний план для 2 класу
згідно Типової освітньої програми для 1-2 та 3-4 класів спеціальних закладів загальної
середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку, затвердженої
наказом Міністерства освіти і науки України від 19.09.2022 № 836**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень
		2 клас
Мовно-літературна	Українська мова	3,5
	Літературне читання	3,5
Математична	Математика	4
Природнича Соціальна і здоров'язбережувальна Громадянська та історична	Я досліджую світ	4
Технологічна Інформатична	Трудове навчання	2
Мистецька	Образотворче мистецтво	2
	Музичне мистецтво	
Фізкультурна	Фізична культура	3
Усього		22
Корекційно-розвиткова робота	Розвиток мовлення	4
	Ритміка	1
	Лікувальна фізкультура	1
	Соціально-побутове орієнтування	2
Додаткові години на предмети	Українська мова	1
	Культура добросусідства	1
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня (без корекційно-розвиткових занять)		21
Сумарна кількість годин інваріантної і варіативної складових		32

Директор школи

Наталія КРАСІЦЬКА

**Річний навчальний план для 3 класу
згідно Типової освітньої програми для 1-2 та 3-4 класів спеціальних закладів загальної
середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку, затвердженої
наказом Міністерства освіти і науки України від 19.09.2022 № 836**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень
		3 клас
Мовно-літературна	Українська мова	3,5
	Літературне читання	3,5
Математична	Математика	4
Природнича Соціальна і здоров'язбережувальна Громадянська та історична	Я досліджую світ	4
Технологічна Інформатична	Трудове навчання	2
Мистецька	Образотворче мистецтво	1
	Музичне мистецтво	1
Фізкультурна	Фізична культура	3
Усього		22
Корекційно-розвиткові заняття	Розвиток мовлення	4
	Ритміка	1
	Лікувальна фізкультура	1
	Соціально-побутове орієнтування	2
Додаткові години на предмети	Українська мова	1
	Літературне читання	1
	Культура добросусідства	1
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня (без корекційно-розвиткових занять)		22
Сумарна кількість годин інваріантної і варіативної складових		33

Директор школи

Наталія КРАСЦЬКА

Річний навчальний план для 4 класу
згідно Типової освітньої програми для 1-2 та 3-4 класів спеціальних закладів загальної
середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку, затвердженої
наказом Міністерства освіти і науки України від 19.09.2022 № 836

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень
		4 клас
Мовно-літературна	Українська мова Літературне читання	3,5 3,5
Математична	Математика	4
Природнича Соціальна і здоров'язбережувальна Громадянська та історична	Я досліджую світ	4
Технологічна Інформатична	Трудове навчання	2
Мистецька	Образотворче мистецтво	1
	Музичне мистецтво	1
Фізкультурна	Фізична культура	3
Усього		22
Корекційно-розвиткова робота	Розвиток мовлення	4
	Ритміка	1
	Лікувальна фізкультура	1
	Соціально-побутове орієнтування	2
Додаткові години на предмети	Українська мова	1
	Літературне читання	1
	Культура добросусідства	1
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня (без корекційно-розвиткових занять)		22
Сумарна кількість годин інваріантної і варіативної складових		33

Директор школи

Наталія КРАСИЦЬКА